

САНА ОЛОХ

СССР ЧУРАПЧЫ ОРОНУОНУКААДЫ КОМИТЕТЫН УОННА УЛЭННТЭР
ХИЖУТАТТАРЫН ОРОНУОН БААДЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

1981 снл. алтынны
15 дүнүттөв тахсар

№ 6 (4273)

1973 снл. тохсунуу 13 күн
СУБУОТА

Сманате
2 харты

«УЛЭННТЭР ИНИЦИАТИВАЛАРЫН САЙЫННАРЫЫГА,
ПРОИЗВОДСТВО РЕЗЕРВЛЭРИН АРЫИЫГА УОННА ТУ-
НАНЫЫГА, НОРУОТ ХАААЙЫСТЫБАТЫН БЫЛААННА-
РЫН ТОЛОРУУГА УОННА АНАРА ТОЛОРУУГА ХАМСА-
ТЫЛААХ СРЕДСТВОНАН СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ КУОТА-
ЛАНЫЫ. УЛЭБЗ КОММУНИСТИЧЕСКАЯДЫ СЫБЫАН
ИНИН ХАМСААНЫН КУРУУТУН БУОЛБУТА УОННА
БУОЛАР».

(ССКП КК, ССРС Министрларын Советин,
ИССОКС уонна ИССЛЕС КК уурактарыттан).

БОЧУОТ ДУОСКАТА

Икки айылыдаах ааспыт сылга хас биирнин ынактарыттан
2000 килограмм албох үүтү ыабыт оройуон хааайыстыбаларын
минималлаах оройуоннаахы Бочуот дуоскатыгар таһаары-
даллар.

ЭРИЛИК ЭРИСТИН ААТЫНАН ЛЕНИН ААТЫНАН КОЛХОЗТАН		КОЛХОЗТАН	
Тарабукина В. К.	2667	Абрамова М. Ф.	2385
Пестерева А. Н.	2608	Манарова Л. Е.	2248
Кузьмина А. Т.	2570	Дьячкова М. П.	2084
Сидорова А. А.	2254	Дюдорова В. Н.	2047
Титова М. Г.	2175	Артёмова А. С.	2040
Сысопнина В. В.	2047	Аммосова Н. С.	2001
Илларионова М. С.	2015	СУБУРУУСКАЯ ААТЫНАН	
Толстоухова М. Н.	2002	СОВХОЗТАН	
		Макарова У. Е.	2135
		Иринашанина П. Ф.	2077
		Иреникова Е. Н.	2019
		Седалищева Т. Д.	2010

Салайааччы инники Ыстамбыйама

Бааһынаҕа сииги мунньуу— Ыйылгы үрдүк үүнүү төрүтэ

В. ЕРМОЛАЕВ,
тыҕа хааайыстыбатын
управлениетын ылаабынай
агронома.

Бииги оройуонмут кураан
усулуобуйатыгар турутаах
үүнүү сүрүн төрүтүн баа-
һынаҕа сииги эрдэттөн мун-
ньуу буолар. Ыйылгыны
почваҥа сиигинэн байытаах-
таах сайынны уонна күһүн-
гү ыйдарга олус кэмчиг сө-
гүү түспүтэ. Эбэх сылга
ыллаагы орто сөгүү 214
мм абыт. Буолааһына, 1972
сылга 142,3 мм тэҥнэспүтэ.
Сөгүү кэлин 25 сылга ман-
ык кыра буола кэллэ.

Ааспыт сайын бааһына-
ларга сииги мунньуула ула-
хан итэҥэстэрдээх этибит
Эрдэтээди паардааһына бы-
лаанын Ленин, Эрилик Эри-
стин, Карл Маркс ааттары-
нан колхозтар бириэмэттэр
толорботохторо. Сайын уе-
гата паардаммыг бааһына-
лары огоруу, сыме оту
ураастааһын 3—4 төгүл ы-
тыдыахтаахтарын онугар,
Ленин аатынан колхоз Одьу-
туунааһы участагар 2 тө-
гүл, Субуруускай аатынан
олхоз Довордуураптааһы от-
делениетыгар биэр төгүл
ытыдыллылар. Мавтан
аатын колхозтар ыта да со-
думматтар.

Күһүнгү хадымалы хо-
утуу олус хойутаан ытыл-
ларыттан күһүнгү ыйдар
эмчиг сөгүүлэрин бааһынаҕа
үүнүүү кэдүүһэ кыра.

Чурапчытаагы метеостан-
ция балаһан ыйынааһы мээ-
эйдээһининэн, сайын бур-
ук үүнэриллибит бааһына-
ларга үүнэһиһэ туһалаах
сиги мунньуула маньык:
0—10 см. диригнэ диэри—2
мм. (минус)

0—20 см. диригнэ диэри—
1 мм. (минус)
0—30 см. диригнэ диэри—
15 мм.

Көүрөтүн баһыта 0,2 м
диэри диригнэ үүнэһиһэ
туһалыыр сиги букаһын суо-
куй көрдөрөр.

Ааспыт сыллаагы айылы
кураанын уонна бэйэбит
агротехнической итэҥэстэ-
биста учуоттаан, Ыйылгы ту-
рутаах үүнүү иһин өхсүһү
бастагы учараттаах соругу-
нан бааһынаҕа хаары тир-
тэрини аарарбыт наада.

Хаар халыга бу күнүртэ
20 см-тин тахсан эрбэ. Ута-
лыһааҕа бааһыналарга
тракторнай киниктэн 15—20
м арыттаахтык, сааскы тыал
хейискатын туора хаар аа-
растары огоруохха. Онтон
хаар мунньуула түспүтүн
көмүс кулун тутар ый бүтэ-
һигэр маа катогунан хаары
чигэттиллэхтээх. Оччого
хаар саас хойутаан ууллар,
онтон бааһына почваһыгар
хаар уутун итэҥиттэ ула-
хан буолар.

Бааһына хаарын чигэтэн
катогтааһын—Саха сиригэр
оччо-бача киниктэ тарды-
матат агротехнической ыы-
ма. Оройуон хааайыстыба-
лара хаары катогтааһын
наадалааһын өйдөөһүн, на-
токтааһыны бэйэлэрин 1973
сыллаах социалистическай-
ды эбэһэтэлистителлэригэр
кылардылар.

Бу—үчүгэй. Аны хаары
хотуһаларга эмиз катогтуох-
ха наада.

ССКП райкомугар, райсовет исполкомугар ПЯТИЛЕТКА ИККИС СЫЛЫН ЧУЛУУЛАРА

ССКП райкомун бюрота уонна райсовет
исполкома бэйэлэрин холбоһуктаах му-
ннахтарыгар бу дьыл тохсунуу 10 күнү-
гэр «Оройуон колхозтарын, совхозун 1972
сыллааһы, 1972—73 с.с. общестественнай
сөгүү кыстыгы 3 ыйыгар оройуон бири-
гээдэлэрин, учаастактарын, отделениела-
рын 1972 сыллааһы уонна быйылгы кы-
стык 3 ыйыгар социалистическай куо-
талааһыларын түмүгүн туһунан» боплу-
рууу дьүүлэстилэр.

Хааайыстыбалар 1972 сыллаахха үүтү
государствона атылааһын былаанын
107,1 эти государство атылааһын бы-
лаанын 116,2 бырыһыан толорулар. Бы-
лааны таһынан 327 ылаах сөгүү, 32 сылы
итилиннэ. 1972 сыл түмүгүнэн респу-
блика оройуоннарын куоталааһыларга
оройуон үһсү мистэһэ тигистэ. Оройуон-
нааһы куоталааһыга ордуу үчүгэй тү-
мүктөрү Ленин аатынан колхоз (предс.
Е. П. Коркин, партком секретара Н. И.
Монастырев), Эрилик Эристин аатынан
колхоз (предс. Р. А. Филиппов, партком
секретарын солбуйааччы Н. С. Дмитриев)
ситистилэр.

Ааспыт сыллаахха 1971 сылы кытта
үгнэстэххэ 161 тонна валовой үүт ордуу
ынан, государство 16,5 тонна үүт, 64,4
тонна эт ордуу атылаһына. Олтоһун
сыллааһы былаана 80,2 бырыһыан тую-
ла, оройуон республика иһин оройуонна-
рын ортолоругар бастагы мистэһэ ыла.
Биэр тектартан 11,2 центнер туорактаах
культура үүнүүтэ ылаһына.

Ыйылгы кыстык 3 ыйдарыгар үүт ва-
ловой маһын былаана 157 бырыһыан
туолла. Ити ааспыт кыстык 3 ыйынааһы
88 тоннаан албох. Кыстык 3 ыйдарыгар
иччат сөгүү орто эбилигитэ 29,1 кило-
грамма тэҥнэстэ. Субуруускай аатынан
совхоз, Ленин аатынан колхоз көрдөрү-
лэрэ итиннээһи үлүктөр.

Итиннэ тэҕэ бэрэ уонна исполком сө-
һү итинтэҥи хаачыстыбаннай көрдөрүүлэ-
рү ааспыт 1971 сылтан түспүлүлүбүтү-
тэҥи бэлэҥэттилэр. Биэр ынактан үүтү
маһын былаанын бары хааайыстыбалар
толорботулар. Калинин, Эрилик Эристин
уонна Карл Маркс ааттарынан колхозтар
бирини ынактан үүтү маһыны 230—34—
12 килограмманан наматтылар. Оройуон
үрдүгүн ааспыт дьыл ити кэмнээһи биэр
ди ынактан 19 кг үүт итэһэ ыла.

Ааспыт сыллаахха 1175 сөгүү кини-
үһүн өлөн, туһата сөх олуг 73 төбөн
улаатта. Сөгүү киниүһүн өлүүтэ ордуу
Калинин аатынан колхозка маассабай.
Ыйылгы кыстык 3 ыйын устатыгар 253
сөгүү туһата сөх өлө. Ааспыт дьыл
туһааннаах кэмнээһи Калинин, Эрилик
Эристин, Карл Маркс ааттарынан кол-
хозтарга сөгүү киниүһүн өлүүтэ ахсаан
өтүүһүн эбэстэ.

Кыстык 3 ыйдарыгар Эрилик Эристин,
Калинин, Карл Маркс ааттарынан колхоз-
тар ыччат сөгүүнү уотуга, былааннаах
соруактааһын толорботулар.

Хааайыстыбалар үүтү, эти үкэти
дөһүннээх төрүтүн—эһи аһыһы со-
дотопкалааһын тэрийиһэ сөптөх сүөл-
тагы бирбонкэлэр, былааны 64 эрбэ бы-
рыһыан толордулар. Ити иһинэ Субу-
руускай аатынан совхоз уонна Ленин
аатынан колхоз соруактааһын 15—20 эрбэ
бырыһыан толордулар.

Түүлээки содотопкалааһын былаана
90,4 бырыһыан туюла, государство түү-
лээххэ сааһа 19120 солкубайынан ситэ
туолбата. Ити бириччиилээһинэн ийэ са-
һыттан оһону ылыы намыһаа, былаан-
наах кадровой булчууттары хааайысты-
балар ситэ таһаарбатаһа буолаллар.

Оройуот аһын уонна хортонпүүү үүн-
нэрин, содотопкалааһын былааннаа
ылаһынан туюлатылар. Пятилетка үһсү
сылын ыһыһыгар аһаан туорактаах
культура сизмэтин үүрүү былаанын Субу-
руускай аатынан совхоз уонна Ленин
аатынан колхоз толорботулар.

Холбоһуктаах муннаах бары колхозтар
бырабыллыаһыларын, совхоз дирекция-
тын, парткомнары уонна иһилиһтэр Со-
веттарын исполкомнарын тыҕа хааайыс-

тыһаннай производство былааннарын то-
лоруута ааспыт сылга тахсыбыт итэҥэ-
ри пятилетка үһсү быһаарылаах сылы-
гар туораттар иһинтэн аһааһаах дьаһал-
лар былааннарын ылаһын үлэни саһаһын
тэһиһтэхтэҥи тэһиһтэллэригэр эбэһиһтэ-
тэһи. Сүрүн бөлкөнтө сөгүү итинтэҥи
хаачыстыбаннай көрдөрүүлэрин—үүт
маһын үлэһиһэ, сөгүү туһата сөх
олуутун уонна ийэ сөгүү маассабай кыта-
раһынын аччаттаһа дьыл маһыһы
күннөрүттөн үүрүлүүхтээх. Эһи аһыһы
государствона атылааһын уонна киниһи сөг-
үүтэ түспүрэн ситиһи күөһү тэһиһтэх-
тээх.

Бүтүн Союзтааһы социалистическай
куоталааһыга киниһи туран дьыл баста-
гы, иһинэ кварталыгар эти уонна үүтү
государствона атылааһын аһыһы сыл
туһааннаах кэмнээһи аччаттаһа бары
наадалаах дьаһаллар ыһыллыахтаахтар.
Бүтү былаанын толоруу бары өтүүһүн
сөптөхтүк дьаһаныһы эрбээ.

Саһа төрүөһэ бэлэмнэһи үлэһи бу
күннөрү күөһү ыһылаахха. Хааайысты-
балар салаһааччылар уонна специалис-
тар сылы маассабай ырыһаһыһын
таһаарбат иһин бары наадалаах дьаһал-
лар ыһыллыахтаахтар.

Бүрө уонна исполком пятилетка үһсү
быһаарылаах сылыгар бириччиилээх үлэ-
һиһтэринэн уонна трудовой коллективна-
рын социалистическай эбэһэтэлистити-
лэри ылаһыһыһын тохсунуу 20 күнүгэр
диэри түмүтүлүлэригэр социалистиче-
скай куоталааһыны тэһиһи оройуоннаа-
һы комисһыны (предс. Федотов И. И.),
тыҕа хааайыстыбатын уонна содотопка
үлэһиһтэрин профессорун райкомун (Фе-
дотов С. Д.), бары партиянай тэһиһтэ-
секретардарын уонна иһилиһтэр Совет-
тарын исполкомнарын председателирин
соруактааһылар.

Холбоһуктаах муннаах үүрээһинэн
оройуон бастыт хааайыстыбаларынан,
отделениеларынан, учаастактарынан, би-
риччиилээһинэн 1972 юбилейнай сыл уонна
быйылгы кыстыгы тэһиһи 3 ыйлаах
түмүгүнэн аһаһыһыһылар.

1. ХАААЙЫСТЫБАЛАР СЫЛЛААҒЫ КУОТАЛААҒЫЛАРЫГАР:

202,1 баалы ыһыт Ленин аатынан кол-
хоз (предс. Коркин Е. П., партком секре-
тара Монастырев Н. И.) Бу колхоз соци-
алистическайды куоталааһы усулуобу-
йатыгар олоруан, биэр ИТ-73 трактор
фондатынан бириччиилээһи, ССКП рай-
комун уонна райсовет исполкомун көһө-
руула сылдьар Кыһыл Знамялара тутта-
рыһыһына.

193,9 баалы ыһыт Эрилик Эристин,
164 баалы ыһыт Карл Маркс ааттарынан
колхозтар II—III мистэһи ыһылар.

II. БИРИГЭДЭЛЭР, ОТДЕЛЕНИЛАР, УЧАСТАТАН СЫЛЛААҒЫ КУОТАЛААҒЫЛАРЫГАР:

111,1 баалы ыһыт Эрилик Эристин
аатынан колхоз Чаһаардааһы бириччиилээһи
кыһыһыһыһыһына.

106,4 баалы ыһыт Эрилик Эристин
аатынан колхоз Холтоһоттоһу бириччиилээһи,
Ленин аатынан колхоз Одьулуһуһааһы
участага 103,6 баалы ыһыт II, III мистэ-
һи ыһылар.

Чаһа бириччиилээһи биэр УАЗ-452 мар-
калаах автомашина фондатынан бирич-
чиилээһи, киниһэ ССКП райкомун уон-
на райсовет исполкомун көһө сылдьар
Кыһыл Знамялара туттарыһыһына.

III. 1972—73 с.с. КЫСТЫК 3 ЫЙДАРЫГАР ХАААЙЫСТЫБАЛАР КУОТАЛААҒЫЛАРЫГАР:

120,2 баалы ыһыт кыһыһыһыһыһынан
тахсыбыт Ленин аатынан колхозка ССКП
райкомун уонна райсовет исполкомун сөг-
үү кыстыгы тэһиһи аһааһаах көһө-
буулэ сылдьар Кыһыл Знамялара тутта-
рыһыһына.

80 баалы ыһыт Субуруускай аатынан
совхоз киниһи, 87,7 баалы ыһыт Эрилик
Эристин аатынан колхоз үһсү бирич-
тэх мистэһэ тигистилэр.

(Салгыһын 2-с стр. көр).

ПЯТИЛЕТКА ИККИС СЫЛЫН ЧУЛУУЛАРА

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр).

IV. 1972—73 сс. КЫСТЫК 3 ЫЙЫГАР БИРИГЭЭДЭЛЭР, УЧААСТАКТАР, ОТДЕЛЕНИЕЛАР КУОТАЛААБЫЛАРЫГАР:

1972—73 сс. общественная сүөһү кыстыктын төрийн 3 ый түмүгүнүн оройуон биригээдэлэрин, учаастактарын, отделениеларын куоталаабыларыгар кыагымылаахкан 94,5 баалы ылбыт Эрикти Эрикти аатынан колхоз Холбоотуону биригээдэлэрин.

ДЕПУТАТ ЭВЭЭЙНЭЙН ТОЛОРУУГА

Депутат—норуот үлэһитэ, норуот итэрдээхтэ. Депутат быыбарламмыт Советтин үлэтигэр активнай кыттыгыны ылымта уонна соруудахтары толорууга—кини сүрүн эбэхтинэ.

Хатылы нэһилиэтин Советтин депутаттара бэйэлэрин депутатскай эбэхтинэстэрин толорууга бөрт үгүс үлэни ытталлар. Кинилэртөн И. А. Павлов туһунан кылгастык көпсөнүбүт.

Кини Совет үлэтигэр активнайдык кыттар, төһө да үөрөбү сүүдүн ийин, исполкомнарга, сессияларга кыттыгыны ыллар, баар итэздэстэри туоратымга тыл этэр, боппурөөс бэлэмниир, ардыгар дакылаат онорор. Холобур, ааспыт сайын сыл агардаах түмүгүнүн үтүгү государство атыылааһын туругун туһунан киин дакылаага дүүллүбүлүбүтэ. Тыа хаһаайыстыбатын бастааһыннай комиссиятын чилиэтин быһыытынан бу үлэтигэр ордук кыһамнылаахтык үлэһит. Сүөһү кыһынтигэр баар итэздэстэри туоратымга бөрдүлэргэ кыттар.

Иван Анемподистович бэтин уокуругун быыбардааччыларыгар нэһилиэк Советин исполкомун дьаһаллаһын, сессия быһаарымыларын кыагына тирдэр уонна ону олоххо киллэрэр. Ааспыт сылга быыбардааччыларыгар бөдөтүн депутатскай үлэтин туһунан иккитэ отчуоттааһына уонна нэһилиэк Советин исполкомун отчуотун билиһиннэрбитэ. Бөһүөлүгү тууһарыма, уулуссалы бөрөз-кэтиэһиннэ, дьыллары кырысалааһынна, олбуордааһынна, көрдүүнү олордуга, ыллар ыраастык туттан олорууларыгар кырата суох үлэни ытта.

И. А. Павлов бэтин гус-

гэрдэгэ аарылыһа. Бу биригээдэлэ ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун сүөһү кыстыгы төрийн эбэхтинэ анааллаах көһөрүллэ сылдаар Кыһыл Знамялаа туттарылыһа.

70,6 баалы ылбыт Эрикти Эрикти аатынан колхоз Чакырдааһы биригээдэгэ, 66 баалы ылбыт Субуруускай аатынан совхоз Дордоруураптааһы отделениета II, III мистэлэри ылылар.

Социалистическай куоталааһын ыла-йылаахтарыгар—албан аат!

КОММУНИСТИЧЕСКАЯ тутуу билигин көрдүк кэмигэр киин үрдүк тэти-нээх научнай-техническай сайдыытыгар, дэи ыйыга ССКП XXIV съезэ кадрлар, үлэһиттэр киин маасса-ларын экономическай үөрэтириллэрэ уһулукчу ула-хан суолталанар. Ити ыйы-ны олоххо киллэрэн, ССКП ИК былырын «Үлэһиттэр экономическай үөрэтириллэрэ» тупсарар туһунан» уу-раах ылыммыта Партийнай, советскай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэри-гэлэр ити уураах бөдөт-түннүтөн ааспыт кэми бу күһүн экономическай үөрэх дьыла саааланыттар дьиннээхтик бэлэмнэни-гэ туһаммыттар.

Үөрэх саага дьылыгар эконо-миканы үөрэтүүнү куорат уонна тыа сири мөлтүө-нүн үлэһиттэрэ саааланы-лар: сорохтор—партийнай уонна комсомольскай үөрэх тэһини куруһуоктарыгар, оскуолаларыгар, сорохтор—үрдүк уонна анааллаах орто үөрэх заведениеларыгар, сорохтор—коммунистическай үлэ оскуолаларыгар, народ-най университеттарга, араас курстарга. Рабочайдар уонна колхозтаахтар экономическай үөрэтириллэрэ саамай маассабай көрүүнүн икки сыллаах экономическай оскуолалар буолуохтаа-гар. Ол оскуолаларга үө-рэн, экономическай били-гэр баһылааһын уонна ону олоххо туттуу—хас бири-дин колхозтаах, совхоз хас би-рин рабочайын уонна су-лууспалаарын дьонуннаах бэһиннэ.

Тыа хаһаайыстыбатын салгы механизациялааһын, химизациялааһын уонна си-ри мелиорациялааһын чин-техническай уонна эконо-мическай билиннээх буолар ту-һугар мөдүтүн ахсаабакка үөрэнигин булгуччулаахтык модьуйар.

Кырдык да сири, хас

биридин массынаны, произ-водства аһамыг, произ-биндир солкубайы муугу-туур көдүүстээхтик, хайдах туһаннаах? Хайдах үлэ туһаннаах? Үрдүтээх, оноруутуотун үрдүтээх, ордук албах бордүүсүлэни-онорууоха, киин хаачысты-батын тупсармаах уонна онуоха үлэ уонна средство-ороскуоттанытын аһыа-тыаахха сөбү? Үлэ бөдө-турар сыматын намытан турар, хамнаһы хайдах ы-нан үрдүтээх? Тыа сири үлэһиттэрин инжилэригэр итинник үгүс тыл суолта-лаах боппуростар тураллар.

Итилергэ эппити буларга экономическай үөрэх көмө-лөөр. Кини төрүтүнэн марксистскай-ленинскай эконо-мическай теория, партия экономическай политикатын боппуростарга хаһаайыны-һын, төрийн уонна сала-йым бастыг опытыра бу-

лар итэстэтиилэри бэчээт-тээн, «Сельский механизатор» сурунаал активнайдык көмөлөөр.

Экономическай наука док-тора профессор И. Куви-нов сурунаал ахсыс нүөмэ-ригэр бэчээттэммит кырий-ыстатыйатын темата—«Эко-номическай билигин—бары үлэһиттэргэ». Автор хас биридин үлэһиккэ экономическай билин булгуччу наа-далаарын сийилин көрдөр-бүт, «Экономическай билин-лэр төрүттэрин» курсун ис-хоһоонун, кинини үөрэти-методикатын быһаарыт. Нүөмүргэ бу темата туһа-ныллар литературалар ыйылыбыттар.

Сурунаал кэлин үс нүө-мэригэр программа бастагы темаларыгар, кизэ лекция-ыстатыйалары бэчээттэ-э. Экономическай наука докто-

Сурунааллар страницаларынан

ЭКОНОМИКАНЫ ҮӨРЭТЭЭЧЧИЛЭРГЭ

Социалистическай тыа хаһаайыстыбатын сай-дытын экономическай со-куоннарын, производствонун кэпсэтин иһин боппуростарын билин колхозтаахтарга уонна совхозтар рабочайда-рыгар ороскуоту сатаан аа-ра, элэно, биригээдэ, хаһаа-йыстыба үлэһитин-хамнас-тарын экономическайдык ырытан өйдүү, общественнай производство көдүүнүн үр-дэтэр суоллары ситинилээх-тик була үөрэнэр кыагы биэриэр.

Экономическай үөрэхтэ-һин колхоз, совхоз үлэтин тупсарымы кытары сибээс-тэнэр, сири онорууччулары производствонун салгыыга киннигэр тардан, кинилэри хас биридинлэри тэрилли-лээх, дьиссиплиниэлээх, итэриллибит дьыла иһин эппитиннээх буолууга и-тэр гына ытыллар олус наадалаах.

Экономическай оскуолалар үлэһитин ситиннээх пропа-гандистары сүүмүрдэһинтэн итиннэ итэзэччилэр үөрэххэ төһө айар дүүкүөрдээхтик, итэриистээхтик сыһыанна-һалларыттан улахан туту-луктаах. Кинилэргэ көмө учебниктар уонна көрдөрөн үөрэтэр пособиелар бэчээт-тэн тахсаллар. Колхозтаах-тар уонна совхозтар рабо-чайдарын экономическай үө-рэтириллэригэр икки сыл-лаах экономическай оскуола-

ра Н. Анисимов «Билиги со-циалистическай экономика-быт» дьин элбэх табыллар-даах, диаграммалардаах ыс-татыйалар (9 №) ити ула-хан уонна бөрт үстүк те-маны киин барыта өйдүү-рүн курдук кэпсир. Обще-ство экономическай төрүтэ; социализм сүрүн экономи-ческай сокуона; Советскай дойду тыатын хаһаайысты-батыгар социальная-экономи-ческай төрдүтүн уларыйы-лар; ССКП XXIV съезэ ССРС экономикага сайды-тын саага сүһүөх кэмин ту-һунан; тохусе пилетка кы-лаабынай сорууга; социалисти-ческай экономика капиталисти-ческайдыаагар ордуунара—ити уонна онтон да атын лекция ырытыллыбыт боппуростар быһаччы эконо-миканы салгы дьирэктэн үөрэтэргэ төрүтүнэн буолал-лар.

Дойду экономическай сай-дытын билигин сүһүөх кэ-мин уратыларыгар экономическай наука доктора про-фессор В. Обуховскай лек-ция-ыстатыйалара (10 уонна 11 №-дэр) аһаммылар. Ки-нилэртэн бастагыларынан сайдылаах социализм усу-луобуйатыгар билиги дойду-бут норуотун хаһаайыстыба-тын систематыгар тыа ха-һаайыстыбатын мистэтин туһунан сийилин көпсөнэр.

Иккис лекция социализм аан дойдутааһы системты-гар: быраатты дойдулар экономическай биригэ үлэ-лээһиннэрин сайыннары уонна тупсаран иһин суол-ларыгар, ЭХКС чилинэ дой-дулар экономическай инте-грацияларын ис хоһоонугар, капитализм кытары эконо-мическай күрэхтэһингэ со-циализм аан дойдутааһы систематын позициятын бө-көргөһүнүгэр аһаммыт.

Сурунаал ахсыннылааһын нүөмүрүгэр экономика төрүт-тэрин үөрэтэр колхозтаах-тарга уонна совхозтар рабо-чайдарыгар көмө «ССКП XXIV съезэ» партия эконо-мическай политикатын сүрүн кыһасхаларын туһунан» дьин матырыйаал бэчээттэннэ.

Оскуолалар итэзэччилэр-гэр колхозтар уонна совхоз-тар экономическай үлэһитин практикатын туһунан нүө-мэр ахсын бэчээтүнэр кор-респондентиялар эмнэ туһа-лаахтар.

«Сельский механизатор» сурунаал матырыйаалара улахан наадалаах дьылааһа-экономическай билинлэри баһылааһынна турумуут тыа сири үлэһиттэрэ үө-рэтириллэр куһаана суох кө-мөнөн буолаллар.

К. СКАЧКО.

«Правда» пресс-бюрога.

ССТА

БИЛЛЭРЭР

ТРАКТОРДАРЫ ӨРӨМҮӨННЭЭНИН СААГА ТЕХНОЛОГИЯГА МИНСКЭИ, ССТА.

«Сельхозтехпроект» быра-һыактыр технологическай институтун үлэһиттэ-рэ уонна массынна онго-рооччулар «Беларус» трактордары өрөмүөннээ-һин саага орду тупсарыл-лыбыт технологиятын ырытан онорулар. Өрө-мүөннээһин бары опера-цияларга пототка туруору-луунулар. Массынна ба-ры узелларын чөлүгэр түһэрин технологическай картата, обкаткалырга наадалаах стендэ бэлэм-нэннэлэр. Ити капитал-най өрөмүөн хаачыстыба-н биллэрдик тупсарда.

СОБУРУУ ВЬЕТНАМ ФРОННАРЫГАР

Босхолонуу народнай сөблөннүлээх күүстэрин чаастара Кини хаптал оройу-пугар маршпеточнай режим сэринтэрин кэрблэрингэр самнарылаах охсуулары салгыи омортуулар.

СНИМОККА: хагас дьик—босхолонуу народнай сөблөннүлээх күүстэрин артил-лэригара өстөөхтөн былдыаан ылыллы-

быт орудиянан өстөөх кирблэрин ыты-лыллар.

Уга дьик—Сайгоннааһы сэринтэр та-һаас таһар массынналарын колонната. Кинини Кини хаптал оройуонугар босхо-лонуу народнай сөблөннүлээх күүстэрин байыастара урусхаллаабыттар.

ВИА—ССТА фотолара.

Тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыга оройуон колхозтарын уонна совхозун икки ардыларыгар социалистической куоталаһыы 1972 сыллаагы түмүгэ

Үлэ көрүнүгэрэ		Совхоз уонна колхозтар ааттара					Оройуон үрүдүнэ
		Ленин	Эрилик Эристини	Калинин	Карл Маркс	Субуруускай совхоз	
Эти өгөрөн таһаарыы (центнер)	былаан	4200	7400	2100	1900	9200	24500
	туолла	4705	6772	1936	1952	8817	24182
Эти государствога туттарыы (центнер)	былаан	112,0	91,5	92,2	102,7	95,8	97,5
	туолла	4272	5895	1869	1783	8640	24630
Государствога атыылаһыыт эт үрүдүк үйүуулаара (бырыһыан)	былаан	129,5	101,6	109,9	111,4	98,2	116,2
	туолла	914	1595	477	648	2236	6352
Үүтү государствога туттарыы (центнер)	былаан	782	1430	352	478	1787	5273
	туолла	88,8	90,3	73,8	77,3	82,1	85,2
Үүтү валовой ыама (центнер)	былаан	7600	15950	4300	4250	21000	53100
	туолла	9082	18167	4456	5040	20021	56861
Үүт валовой ыама (центнер)	былаан	119,5	113,9	103,6	118,6	95,3	107,1
	туолла	10590	22000	5800	5800	24400	68500
Биер өүрүдүнү ынахтан үүтү ыаһы (кг)	былаан	11974	23115	5396	6440	23755	70680
	туолла	114,0	105,1	93,0	111,0	97,3	103,2
Ынах сүөһү аһсаана (тобо)	былаан	1556	1590	1470	1470	1520	1525
	туолла	1441	1532	937	1243	1310	1353
Ынах аһсаана (тобо)	былаан	93,0	97,6	63,7	84,5	86,2	88,7
	туолла	2460	4400	1720	1660	6860	17100
Сылты аһсаана (тобо)	былаан	2471	4501	1757	1690	7008	17427
	туолла	100,5	102,3	102,1	101,8	102,1	101,9
Биз аһсаана (тобо)	былаан	1000	1810	690	670	2700	6870
	туолла	1019	1826	717	670	2702	6934
Нырэйи тыһынаах иһтин (тобо)	былаан	101,9	100,9	103,9	100,0	100,1	100,3
	туолла	2560	2890	840	660	3870	10820
Нырэйи деловой таһсыта (бырыһыан)	былаан	2585	2923	845	666	3883	10902
	туолла	101,0	101,1	100,6	100,9	100,3	100,7
Кулун деловой таһсыта (бырыһыан)	былаан	1240	1450	420	320	1920	5350
	туолла	1439	1615	475	325	2068	5922
Бирдир иһе саһылтан оһону ыһы (тобо)	былаан	116,0	111,4	113,1	101,6	107,7	119,7
	туолла	768	1660	457	689	2253	5827
Түүлээди государствога атыылаһыы (солк.)	былаан	630	1483	367	634	2045	5159
	туолла	82,0	89,3	80,3	92,0	90,8	88,5
Бүрүдүк сизмэтин ууруу (центнер)	былаан	1137	1976	708	774	3114	7709
	туолла	630	1483	367	634	2045	5159
Бүрүдүк сизмэтин ууруу (центнер)	былаан	55,4	75,1	51,8	81,9	65,7	66,9
	туолла	1305	1653	426	304	1931	5619
Бүрүдүк сизмэтин ууруу (центнер)	былаан	992	1302	309	242	1439	4284
	туолла	76,0	78,8	72,5	79,6	74,5	76,3
Бүрүдүк сизмэтин ууруу (центнер)	былаан	2,7	1,6	1,7	2,5	2,4	2,3
	туолла	50000	50000	15000	20000	84000	199000
Бүрүдүк сизмэтин ууруу (центнер)	былаан	25160	34612	10908	23118	85525	179881
	туолла	82,9	69,2	72,7	115,6	101,8	90,4
Бүрүдүк сизмэтин ууруу (центнер)	былаан	2360	1500	1100	600	6320	11820
	туолла	1810	1567	1350	600	1080	6437
Бүрүдүк сизмэтин ууруу (центнер)	былаан	80,0	104,5	122,7	100,0	15,8	54,5
	туолла	1	II	V	III	IV	

МИЗСТЭТЭ:

Бүттүүн биригээдэнэн

113,7 бырыһыан туолла. Кулун 100, нырэй 96,7 бырыһыан тыһынаахтын иһтиннэ.

Биригээдэ социалистической куоталаһыыга бастаан колхоз бырабылланнаатын, парткомун көһөрүлэ сылдьар Кыһыл Знамяларын ыһа. Кыһылны ыйдарга сүөһү иһтинтин кичэйи, эһи аһылыгы түспэрэн, тохсус пиялетка быһаарылаах үһүс сылын үлэсэ ситиһилээх түмүктүүргө бэйлэрингэр биэ сөрүк түрүрүрүнэн социалистической куоталаһыыны өрө күүрдэн үлэһиллэр.

Н. ФЕДОРОВ.

Эрилик Эристин аатынан колхоз Хадаардаагы биригээдэ кэлин үс сылга колхоз биер үчүгэй көрдөрүүлээх биригээдэтинэн буолар. Үлэни эрдэттэн былааннааһын, тэрээһиннээхтик салаһыы үлэ өгөрөн таһаарыытын үрдэтэр.

Биригээдэ сүөһү иһтинтигэр, иһтинтэн бородууксуйаны ыһыыга ордук үчүгэй көрдөрүүлэрдээх. Ааспыт сылы үрдэтиһиһит эбһээ-тэһиһиһи ыһыынан социалистической куоталаһыыга киирсэн үчүгэй көрдөрүүлээх түмүктээтэ. Ол курдук, үт валовой ыамын 514 центнеринэн аһаран, былааннан 107,5 бырыһыан толордо. Үүтү государствога атыылаһыы 107,3 бырыһыан, эти атыылаһыы

Ийэттэн 3,2 оһо

И. Е. Габышев старшайлаах Карл Маркс аатынан колхоз саһылы итээччилэ-э ааспыт юбилейлаах сылга кэс биердин ийэттэн орто-рунан 3,2 оһону ыһылар. Бу—оройуон үрдүкүн бастык көрдөрүү. Колхоз кылгаккэ иһтинлэр кыһылартан 199 тобону өлөрөн государствога туттарда.

Хаһаайыстыба саһылы ит-

тээччилэрэ маньык көрдөрүүнү аһылык рационун таба олохтообуттарын, көрүүнү-иһини түспэрбиттарын уонна саһтарыы хампаанна-тын ыһыыга сүрүн болгом-толорун уурбуттарын түмүгэр ситиһилэр. Кыһыл-таахтары итээччилэр быһылы сылга бу көрдөрүүлэ-рин өссө түспэрар туһугар охсуһаллар.

Д. ЯКОВЛЕВ.

Нэһилиэнньэни дэлэччи хааччылан

лан атыылаһыы кэрэхсэниэн кэрэхсэниэр.

Маһаһыыны иһигэр киир-дэһэ, барыта уурбут-туһут курдук, орун-силугар, про-давецтар атыылаһааччылары алаһарайдык үөр-көтө көр-сөллөр. Коллектив биер ыта түмүктүүргө, иһинэй үлэсэ дьону үөрдэр эр.

Коллектив 1973 сылга киирсэн баран нэһилиэнньэ-р 85500 солкуобайдык таба-ры атыылаата. Киилэр, пия-летка үһүс быһаарылаах сылыгар былаан толорорго уонна аһара толорорго со-руктанан үлэһиллэр.

П. МАКАРОВ.

МОСКВА. СССР НХСВ «Тыа хаһаайыстыбатын ма-ханизациялаһыы уонна электрификациялаһыы» паты-онугар тыа хаһаайыстыбатын саһа техникалара көрүүгө тураллар. Маны саһа трактордар, хомуур массыналар, сүөһү иһигэр фермалар оборудованиелара бааллар.

СИМОНКА. Хаһааскай автономнай уобаластан сылдьар етолица маһдыттар пастеризациялаһыы-ыраастыы авто-матизированнай установканы («ОПФ-1») көрөллөр. Кии-онорон таһаарыыга чааска—1000 литр. Үүтү маһдыт-лар температурда тутуу—автоматическай. Установканы Тыа хаһаайыстыбатын массыналарын оноруу Бүтүн Союһтары илүүчү-чичийэр институту ырыган онорбу-тунан Болшевскаядагы массына онорор завод бэлэм-нээбит.

ССТА фотохрониката.

Улуу Ленин үөрэнээччи-ларын уонна эрэллээх кө-хөлөөччүлэрин, кинини кытары биергэ марксист-скай партияны үөрийэр, ыраактаары былааннан суулларар иһин, проле-тарият кыйыһытын иһин охсуспуттар ортолоругар Питер рабочайа Иван Ва-сильевич Бабушкин (1873—1906 сс.) эмнэ баа-ра.

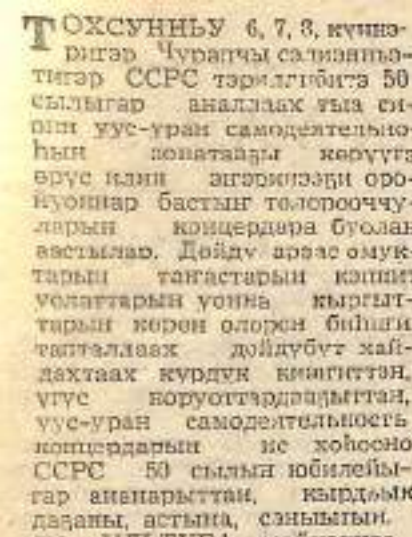
Дойду түгүктэх муну-гар төрөөбүт, дьадаһылар олохторо ыарын эрдэттэн билбит И. В. Бабушкин Петербурга Семинков-скай заводка слесарьнан үлэһин сылдьан кистэлэ-күрүһүктэргэ үөрэнэн барбыта. Ол күрүһүктэр занятиелара Бабушкин марксистскай мировоз-зренията ситиһитигэр-хо-

туутугар тиэрдибиттэ. Онтон салгы Бабушкин үлэтин-хамнаһын олохчу-тун В. И. Ленин кытары билсинтэ быһаарбыта. Владимир Ильич сабы-дыаһынан Бабушкин ил-тийбит революционердан буолар уонна олохун бүө-с-бүтүнүү пролетариат босхолоһуутун иһин охсу-һууга аһыыр. 1893 сыл-лаахха тус-түспү ыһыл-лан үлэһин марксистскай күрүһүктэр В. И. Ленин салалтатынан кэлин Рос-сияда революционнай пар-тия төрүтүнэн буолбут «Рабочай кылаас босхо-лоһуутун иһин охсуһуу союһугар» холбоспуттэ-рыгар Бабушкин иһи союз активнай чилиһинэн буо-лар. Киин Петербург за-водтарын рабочайдарын ортолугар агитационнай үлэни ыһар, листовка-ры уонна прокламацияла-ры суруйар, тардатар.

«Искра» аан-бастагы аген-нарыттан, активнай кор-респонденттарыттан биер-дэстэре—киин.

Бабушкин ыраактаары былааннан союулаһыы-гар хаста да түбөһүтэ. Ол эрзери түрүмдэ, сыла-ка да болшеник дьүү-рун булгуруһахтара. Киин Сибиргэ 1905—1906 сыллардаагы революцион-най сойуһуларга ураты эрчимнээхтик, хорсунуук кыттыбыта.

Иван Васильевич үлэ-тин, олохун В. И. Ленин үрдүктүк саһаалабыта. «Маньык дьонно сүөх,—дизэ бэлэтээһинэ Вла-димир Ильич,—иүүчча по-руота куруутун кулуттар норуоттарынан, хампа-чыттар норуоттарынан хаалыах этэ. Маньык дьонунан иүүчча норуота бэйэтин хампын да бат-талтан төлөрү босхо-лоһуутун ситиһиэ».

К УЛЬТУРА оройуоннаа-
вы дьэтиин саалатын
толору киһи кэлбит. Мусту-
бут дьон уонна жюри чи-
лиһиктэрин киһилэрингэр бас-
таккы көчөрү 85 кыттааччы-
лаах Мэҥэ-Хаҥалс оройуо-
н уус-уран самодеятельно-
һын көрдөккитэ турарда.
Киһилэр маҥнайгы нүөмэр-
тэринэн Андронов тылытар,
Шебалин музыкатыгар
«Славяся, Советская страна»
тиэн инструментальнай ан-
самбль докуһуоллааһынынэн
хор буолла. Ити кэбинтэн
Дмитрий Скрябин таһаарыы-
тыгар «Герой тугуһун ырыа»
диэн эмиэ хор. Макар Хара
тылытар «Колхозтаахтар
ырыалара» диэн хор-акапел-
ла толорудуһулар. Ити
курдук, биһиртэн биһир нүө-
мөрдөр дохсун ытыс тыаһы-
нан докуһуолланан аһан
истилэр. Көрөөччүлөр биһи-
рөбүллэри «Иэйи ырыата»
диэн солистар Валерий Ноев
уонна Петр Андросов толо-
рууларыгар вокальнай ан-
самбль, Варвара Соловьева
«Эйэ сириҥ дьонноро» диэн
солота, Федора Гоголева то-
лоруутугар Василий Терен-
гьев «Поруот бырааһынны-
та» диэн хомуска аналлаах
картыһыната, Павел Габышев
«Көрдөөх балыксыт» диэн
пантомимата, Мария Сотни-
кова «Коммунизмы тутатчы-
ларга айхал» диэн тойуга
уод-а үгүс нүөмөрдөр ыл-
дылар.

таллара зонатаары керүү концернын салайыстылар, бөлөнүштүлөр уюна бэйэлэрэ активнай кыттыкыны ылла-лар.

Мягз-Хангалас оройнуун
уус-уран самодетельнон
коллектива үнсууну ордук
кыай-хото тутарын бэлиэ-
тиэххэ наада. Малина Н.
Дмитриев (салайааччы), Т.
Алексеева, Е. Винокурова,
И. Абрамова састаалтаах та-
лаастаах үнсууһуттар кол-
лектив туруорбут бары үн-
күлэрин олус илэн-тэлсөн

СНИМОКТАРГА: үеиза—Мэнэ-
йусиун ууэ-уран самодельноһе
һыттааччылар «Таба» дигэн ү
маастарыстыбалаахтын төлөрөл
снимоктарга (хөгөстөн уга)
бүт Саха АССР культуратын
һитэ ЛУКА ТУРНИН (Алексеевс
дарасы матыһыттары оонньуур

Стун таһы ниса киллэрэр?

Ороуон киинигэр олоор
мивалдтарга уонна боруот-
таах сынньалыгыга тахсыбыт
пенсонердарга көмөлөһүү
билигин да ситэти суох. Ол
биир чахчытын Чуралчы су-
лизинньэтин Петр Алексеев
ратынан уулусса 7 №-гэр
олоор Февронья Соловьева
уонна Евдокия Абрамова
олохторуттан көрөбүт. Киин-
лөр тматтан мас киллэрэр
иниһилэрэ суох буолан, сы-
ллан айыы эрэи бөрөнү кө-
рөллөр. Онтон-малтан аатта-
һыы бөрөнөн, нүчүдэй ий-
бөдө бастыбатынан, сылы
туорааччылар. Быйыл да
эмиз оһуук.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

Оройуон клиникээри остолобуой иһигэр сарсыада
11 чаастан күнэ 7 чааска диэри кулунаннай маа-
һыны үтүлүр. Эбистэ күнүс 2 чаастан 3-кэ диэри,
өрбүлэ — бэлидизлиниһык.
Манна бургуттан кондитерскай оноруктар, эт, ба-
лык полуфабриккарга атылланаллар.
Туранчы соһиота.

БНЬИГИ ААДЫРЫСЫТ: почтовый индекс 878700, Чурапчы с. Кара Марис
ул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—9-13-05, редактор—9-14-05, уонсай—
15-05